

קא:

הגולל עצים פרק תשיעי בבא קמא

מסורת הש"ס

עין משפט
גור מצוה

פ"א א ב מ"י פ"ד
המלכות מילתא מת
הכלה ה':
ג מ"י שם הלכה ג'
צ"א ד מ"י שם פ"ב הלכה
ג':
צ"ב ה מ"י פ"ו המלכות
שמעון הלכה ג':
צ"ג ד מ"י פ"ה שם הלכה
ה':

16 נדה סב: אהלת פ"ג
מ"ב (ב) שביעית פ"ו מ"א,
(ג) סוכה מ. (ד) הוא אחד
(ה) ממיני זבובים, ש"ל בשם
המכביים, (ו) ויקרא סו,
(ז) ונכודות (ח) (ט) ד"ה
אסו, (י) ד"ה כל (יא) ד"ה
פלא, (יב) ד"ה אס, (יג) ד"ה
מלל, (יד) ד"ה אסו.

תורה אור השלם
1. ויקרא שבת
הארץ לכם לאכלה
לך ולעבדך ולאשתך
ולחיתך עקב
ויקרא כ"ו

הנהגות הב"ח
(א) ג"כ ויולא מנהג
רביעית דם טמא ואלא לאו
טהור כ"ל: (ב) רש"י
ד"ה אס וכו' ה"ב טמא:
(ג) ד"ה מקולי פ"י כגון דם
המטה דק"ל ש"ל
כ"ל:

לעזר רש"י
קרוג"א וק"רין, כרכום.
גור"א ויגש"א.
איטיס, ספסל, נפת.
ספסלוטו ספיקום ככנ.

רביעית דס. מטמאה בזהל דכמיז על כל נפשות מת לא יבא
(ויקרא כ"ו) וזם הוא הנפש ונכריס י"ן וקיס ליה לרנצן דרביעית דס: ח'
נבלעס כקרקע הניס טמא. כלים שבניית דביה לא מקבל טומאה
דקרקע היא: נכלים. דהוה כבית קודס שנגעלה שיהיה צעין

רבא רמי תנן בגד שצבעו בקליפי ערלה
ידלק אלמא הוותא מילתא היא ורמינדי
רביעית דם שנבלעה בבית הבית טמא
ואמרי לה הבית טהור ולא פליגי יהא בכלים
דהו מעיקרא הא בכלים דאתו לכסוף
נבלעה ככסות רואין אם מהתבבסת הכסות
ויוצא ממנה רביעית דם (א) טמאה ואם לאו
טהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו
באן ברם תבוסה ידרבנן: רבא רמי י' תנן
הממין הצובעין ספירי סמים וקוצה יש להן
שביעית ולדמיהן שביעית יש להן ביעור
ולדמיהן ביעור אלמא עצים יש בהן משום
קדושת שביעית ורמינדי ע"ל קנים וע"ל
גפנים שגיבנן בחבא על פני השדה ילקטן
לאכילה יש בהן משום קדושת שביעית לעצם
אין בהן משום קדושת שביעית ומשני אמר
קרא ילאכלה במי שהנאתו וביעורו שוין
יצאו עצים שהנאתן אחר ביעורן והא איכא
עצים דמשחן דהנאתן וביעורן שוין אמר רבא
סתם

רבא רמי תנן בגד שצבעו בקליפי ערלה
שני לעיל שמי ערלה דמזיז קרלי ומתהס לא ילפינן ואס
כן מאי פירך מערלה אטומאה ונראה כספירי דגרי לעיל רבה ואי
גרס רבא לא יומר דלמיהו הוא: רואין אם מהתבבסת הכסות
ויוצא ממנה רביעית דם. פירש
בקוטרס ששם יתנו מים נמדה
ימאל רביעית יותר וקשה לפי אפילו
אם לא ימאל רביעית אמאי טהורה
דאי אפשר לעולם אס לא ישחיר
כנגד מן המים אלא י"ל דמאמר
במספתא בפ"ד דהלכות רביעית
דס שנבלעה ככסות כ"ל משערין
אוהה מביא מים כמדה ומכנס בה
ומביא מים אחרים ונתן למוין
רביעית דס אס היה מרליהן שיה
טמאה ואס לאו טהורה השמאל אין
מויק כלום מה שמשחיר מן המים
כנגד דכסם שמשחיר מן המים כך
נשחיר מן הדס שמכ"מ היה הכל
מטורב יחד מה שיאל ומה שנשחיר
ומראה אחד הן כאלו יאל הכל
וטהורה וטמאה דקמי היינו לענין
אס טמאה את הבית שמתן בו אכל
כמות עצמה טמאה היא שנבלע בה
רביעית דם מתחילה דכפי בקוטרס
ומיהו קשה דלין כנדה שסייעה הדס
שמשחיר כנגד כיון שאין יכול ללגלג
ככסות זה ומיהו אין לחוש כל כך
אס חולין הדבר להחמיר ועוד מניין לפרש שאומדין כמה נשחיר מן
המים הראשונים כנגד ומביא מים אחרים כמדת הראשון רק שחשך
מיהן כשישיר שנבלע מהן כנגד אכל יש ממה דמי יכול לכוין זה
ועוד קשה דמאי לרין למדידת מים הראשונים כלא מדדידת מים
הראשונים יכול הוא לדעת אס יש רביעית דס כמה שיאל ע"י
כיוסם שיקטע לתוך כלי כל מה שיאל מן הכסות וימדוד כמה יש
בין מים לדס ויבא רביעית דם מעלמא ויסיף עליו מים עד שיהא
בין מים ובין כשישיר מים דם שיאלו מן הכסות ואם מרליהן
שזה טמאה ונראה לפרש דלא נקט מים כמדה אלא משום שאס
ימאלו יותר מן המדה שנתנו רביעית שלא יטרטו להביא מים אחרים
דודאי יאל מן הכסות רביעית דס אכל אס אין רביעית דס יותר
או יבא רביעית דם ומסיף עליו מים עד שיהא בין מים דם דמת
הראשונה אחר שמכנס בה הכסות ואס מרליהן שזה טמאה ואס
לאו טהורה ומיהו קשה דהא קמי במספתא כרישא ומביא מים
אחרים ואחר כך קמי ונתן למוין רביעית דס: ואם לאו בהוריה. אע"פ שעל ידי הדמק היה יולא מהן רביעית דס כגון על ידי
היסק המתור או על ידי לפון כיון דכסותם כיוסם אין יכול ללגלג רביעית דס טהורה לר"ל משום דדס כמדה דרנצן ולר"י יומתן משום שאין
דרך להקפיד עליה כשאין יכול ללגלג כיוסם כסם כך י"ל במסכת נדה בפרק האשה (דף טז: ושם) מתוך הקוגול ואין לרין להביא כלי:
מקורלי רביעיות שנו באן. הך סוגיא מסיק רב כהנא נדה אלוכל דר"ל וה"ג דוקא לר"ל כרין האי שייטא דלר"י יומתן לא קשה מידי
מערלה אטומאה לדרידיה כקפידא תליא מילתא ומ"מ נצטו בקליפי ערלה ידלק ללא שיך להחירו מעטס דלין מקפיד דנהיה
הוא נצטע ויחא ליה: ספירי סמים וקוצה. מה שפי בקוטרס כאן משום דשביעית אין וזרעין ואין בה אלא ספיריס אין מיישב
היהו טמאה אלא כהא אכל גבי מעשר ופאה דקאמר כל שהו אכול ושמר כ"י אכול למעוטי ספירי סמים וקוצה אין מיישב למה נקט
ספיריס ע"כ נראה כמו שפי בספיריס (דף טז: ושם) דלמי נקט ספיריס לפי שאין דרך ללקטן בשנה שמועטס אלא לבסוף ד' או ח'
שנים שהשעטס מתפשטים בארץ ומשחיתין ושורש שלהן עיקר: ממין הצובעין. רישא דמתניתין הכי איחא נכס' שביעית (פ"ו מ"א)
כל גדול אמרו כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הצובעין כ': ודרב"ה רב יעור. כגון שלקט מתחילה לאכילה דיכול למוכך
יש לשייחם יעור להן ולדמיהן דפרי עצמו לעולם אסור כדנקטא לן מקודס תהיה לכס (פ"ג דף טז:):

שהנאתן אחר ביעורן. כשנעשית גמלת אע"ג דוימנין הגאלי ויעורן שזה כגון להתחמם כנגדו או לנשל מב"מ עיקרו לא קיימא
להכי אלא לאחר שנעשית גמלת כגון להסיק תנור לאפות אכל נצטע הגאלי ויעורן שזה דהנאתן כשלושן וזו הוא כלה
ומתנער הצבע מים אל יום ובקוטרס פ"י דשעת רמיחא היורה כלה השורש וקולט הצבע ואין נראה דהא אמרן דלענין שביעית חוותא
מילתא היא ולא היו ביעורו בקליטת הצבע: והאיבא עצים דמשחן. לפי הקוטרס דפי' עינים שמאזירים ביה כמו נר ל"ל הא דמתוך
ע"ס להסקה יתנו כלומר אף עינים דמשחן דלין לפרש סתם שאר עינים להסקה יתנו והגן דמשחן בטלים לגבייה דהא כסוכה (דף ט'
ושם) משמע דלולב ונהג בו שביעית משום דהנאתו ויעורו שזה שפירא לכבד בו הבית ולא אמר דנטל לגבי שאר עינים וה"י עינים
דמשחן אלא ל"ל דסתם עינים דמשחן נמי להסקה הן עומדין ולא דמי ללולב דסתמו עומד לכבד בו את הבית ור"ח פירש והא איכא עינים
דמשחן שמחממין בו כגון כמזורה שעשויה להתחמם דהנאתן ויעורן שזה דשעת ביעורן מתחמם כנגדן פ"י משחן כמו תמרי משחן
כמזות (דף י'): וכן טוליה' או שחונה כיומא (דף טז: ושם) ומשני רבא סתם עינים להסקה יתנו פ"י להסקת תנור יתנו דהי הגאלי אחר ביעורן
הלך אפילו להתחמם מותר דלא חל עליהם שם שביעית ואע"ג דחשיב הכא עינים דמשחן הגאלי ויעורן שזה מ"מ לענין ע"י אסור לא היו
אוסרין רנצן אפילו להתחמם כנגדן או להאיר בהן אלא דוקא כשרשיפא כדדרשינן בפרק כל שעה (פסחים טז: ושם) דהנאה מיהא אינה
מתחלת עד לאחר שמתחיל האיסור להיות כלה הלכך לא אסרי רנצן אלא כשרשיפא אכל הגאלי ויעורו שזה קרינן ביה דעריין האיסור קיים
כשנכנסה ממנו ור"ח בפ"ק דנדה (דף ט' ושם) דקאמר אי קטפא פירא אי אית ביה שביעית ואי לאו פירי היו לית ביה שביעית ואמאי אי
קתפא בין קטפא דפירא דגוואז ונראה דהי אסור בשביעית והי אין הגאלי ויעורו שזה אפילו היו פירא יהא מותר ומו אמאי
והרי הוא כאלו הוא בתוך העלין ולא יאל לתוך אכל אי היו פירא חשיב כאפי נפשיה ולא בטיל לגבי עץ ואית ביה קדושת שביעית:
ה"ג

אלא ספיריס: יש לכן ולדמיהן שביעית. שאין עושין מהן כמזורה
דרמתא אמר לאכלה' ולא לכסותיה' ואסור לנצטע בהן דהיינו כמזורה
אכל מותרים הן להסיק קודם זמן הביעור דהיינו דומיא דלאכלה:
יש לכן ביעור. כשנגיע זמן הביעור חייב לנצטע כדכמיז ולבנהמתך
ולחיה וגו' (ויקרא כ"ו) כלה לחיה מן השדה כלה לבהמתך שביעית ופסחים
נכ: והני ספירי עץ בעלמא נייהו: כפסא. לעשות מהן מחבול אולר
לימות החורף: אין כסן משום קדושת שביעית. ויהנה מהן אף
לאחר זמן הביעור: שהנאתן וביעורן שזה. דבר שנעשת הנאתו
כלה מן העולם: יאלו עינים. שלאחר ביעורן שנעשים גמלים
הוא דהויא עיקר הגאלי. אכל מיני צבאים בשעת רמיחא היורה
כלה השורש וקולט הצבע נמאלו הגאלי ויעורן שזה הלכך
חילוק עלייהו שביעית: והא איכא עינים דמשחן. שמאזירי כנר
אבוקה לנושאין בידי והנאתן ויעורן שזה חילוק עלייהו שביעית:
סתם

אלא ספיריס: יש לכן ולדמיהן שביעית. שאין עושין מהן כמזורה
דרמתא אמר לאכלה' ולא לכסותיה' ואסור לנצטע בהן דהיינו כמזורה
אכל מותרים הן להסיק קודם זמן הביעור דהיינו דומיא דלאכלה:
יש לכן ביעור. כשנגיע זמן הביעור חייב לנצטע כדכמיז ולבנהמתך
ולחיה וגו' (ויקרא כ"ו) כלה לחיה מן השדה כלה לבהמתך שביעית ופסחים
נכ: והני ספירי עץ בעלמא נייהו: כפסא. לעשות מהן מחבול אולר
לימות החורף: אין כסן משום קדושת שביעית. ויהנה מהן אף
לאחר זמן הביעור: שהנאתן וביעורן שזה. דבר שנעשת הנאתו
כלה מן העולם: יאלו עינים. שלאחר ביעורן שנעשים גמלים
הוא דהויא עיקר הגאלי. אכל מיני צבאים בשעת רמיחא היורה
כלה השורש וקולט הצבע נמאלו הגאלי ויעורן שזה הלכך
חילוק עלייהו שביעית: והא איכא עינים דמשחן. שמאזירי כנר
אבוקה לנושאין בידי והנאתן ויעורן שזה חילוק עלייהו שביעית:
סתם